

Jaarverslag over oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen 2023

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348

○ 0800 120 33 (gratis nummer)

○ FODEconomie

○ @fodeconomie

○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (tweetalige pagina)

○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)

○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)

○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

046-24

Overeenkomstig artikel 10, §1 en §2 van Richtlijn (EU) 2019/633 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen (hierna: “UTP-richtlijn”) publiceren de nationale handhavingsautoriteiten van de richtlijn een jaarverslag over hun activiteiten en zenden zij uiterlijk op 15 maart van elk jaar een verslag over de toepassing en handhaving in het voorgaande jaar naar de Europese Commissie.

1. Wettelijk kader

De UTP-richtlijn is in Belgisch recht omgezet door de wet van 28 november 2021 (de “UTP-wet”) in boek VI van het Wetboek van economisch recht (artikelen VI.109/4 - VI.109/8). De Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie werd aangesteld als Belgische nationale UTP-handhavingsautoriteit.

In dit jaarverslag herneemt de Algemene Directie Economische Inspectie haar activiteiten onder de UTP-richtlijn waarin onder meer het aantal ontvangen klachten en het aantal geopende of afgesloten onderzoeken in het voorgaande jaar staat. Voor elk afgesloten onderzoek bevat het verslag een beknopte beschrijving van het onderwerp en het resultaat van het onderzoek en, in voorkomend geval, het genomen besluit, met inachtneming van de vertrouwelijkheidsvereisten.

De Algemene Directie Economische Inspectie van de FOD Economie verwijst naar [eerdere verslagen](#) over oneerlijke handelspraktijken in de relaties tussen ondernemingen in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen voor meer details over o.a. de omzetting van de richtlijn in Belgisch recht.

2. Activiteiten

In het begin van 2023 heeft de Algemene Directie Economische Inspectie enkele verkennende gesprekken gehad met verschillende sectorfederaties en stakeholders om de marktsituatie te analyseren en mogelijke aandachtspunten voor controles te identificeren.

De Algemene Directie Economische Inspectie was eveneens aanwezig op de derde *UTP Roundtable* van de Katholieke Universiteit Leuven. De nationale omzetting van de richtlijn in de verschillende Europese lidstaten werd hierbij kritisch onder de loep genomen, waarbij zowel gelijkenissen als verschillen werden besproken.

Als lid van het Europees *UTP Enforcement Network* heeft de Algemene Directie Economische Inspectie deelgenomen aan verschillende Europese vergaderingen:

- Op 23 maart 2023 heeft de Algemene Directie Economische Inspectie een toelichting gegeven over haar ervaringen met grensoverschrijdende samenwerking en handhaving.
- Op 20 april 2023 werd de berekening van de omzet en de omzetsdrempel voor oneerlijke handelspraktijken uitvoerig besproken.
- Op 4 mei 2023 vond een expertmeeting te Brussel plaats met alle UTP-handhavingsautoriteiten. Er werd een beknopt overzicht gegeven van de reeds getroffen handhavingsactiviteiten, feedback van leveranciers bekeken en dieper ingegaan op bepaalde sectoren in de landbouw- en voedingssector.
- Op 15 september 2023 werd er gefocust op allianties in de retailsector. Verschillende interpretaties van de definitie en nationale wetgeving werden toegelicht.
- Op 5 oktober 2023 werd de vergadering van 23 maart over grensoverschrijdende dossiers verdergezet. Er werd een werkdocument opgesteld over grensoverschrijdende handhaving van de UTP-richtlijn.
- Op 7 november 2023 vond de meeting met de diensthooften van de nationale UTP-handhavingsautoriteiten plaats. Deze meeting had tot doel om de samenwerking tussen de verschillende handhavingsautoriteiten te versterken en samenwerkingsstrategieën te bespreken.

De Algemene Directie Economische Inspectie heeft ook verschillende verzoeken om informatie van andere lidstaten beantwoord (bv. over de interpretatie van de wetgeving). Daarnaast ontving de Algemene Directie Economische Inspectie verschillende e-mails en informele verzoeken om informatie van Belgische leveranciers en afnemers (en hun sectorfederaties). De Algemene Directie Economische Inspectie beantwoordde deze vragen en informeerde de leveranciers en afnemers over hun rechten en de mogelijkheid om een klacht in te dienen.

3. Klachten en onderzoeken

De Algemene Directie Economische Inspectie ontving in 2023 geen enkele formele klacht over oneerlijke handelspraktijken in de landbouw- en voedselvoorzieningsketen.

Gelet op het beperkt aantal klachten (vermoedelijk wegens de "angstfactor" om klacht in te dienen) en de overgangperiode tot 15 december 2022 om bestaande overeenkomsten in regel te stellen, werd door de Algemene Directie Economische Inspectie beslist om in 2023 in te zetten op onderzoeken op eigen initiatief. Op basis van informatie uit de pers en overleg met sectorfederaties werd gekozen om hierbij te focussen op de vleessector.

In 2023 werden 10 nieuwe onderzoeken op eigen initiatief gestart, waarvan 9 in de vleessector en 1 in de suikerbietensector. De onderzoeken werden gevoerd in de verschillende onderdelen van de voedselketen, van bij de retailer tot bij de producent. De afgesloten contracten en bijhorende bijlagen werden hierbij gecontroleerd op de aanwezigheid van verboden praktijken en daarnaast werd ook gecontroleerd op de effectieve naleving van de betalingstermijn van 30 dagen, het vragen van bijkomende betalingen die geen verband houden met de verkoop van de voedingsproducten en eventuele eenzijdige contractwijzigingen.

Een moeilijkheid bij deze onderzoeken was het feit dat (delen van) overeenkomsten vaak mondeling gesloten waren. Als een verboden praktijk echter mondeling, los van het schriftelijke contract plaatsvindt, kan dit bij een formele controle van het contract, bijlagen en betalingen vaak niet opgespoord worden. Dergelijke mondelinge praktijk kan dan alleen via een onderzoek op basis van een klacht opgespoord worden, waardoor ook gericht en specifiek onderzoek kan plaatsvinden.

Bij 6 ondernemingen konden geen inbreuken worden vastgesteld en werden deze dossiers bijgevolg afgesloten zonder gevolg. Het betrof een retailer, 3 vleesverwerkers/slachterijen, een veevoederhandel en een onderneming in de suikerbietensector.

Er zijn nog 4 onderzoeken lopende: In één onderzoek kreeg een retailer reeds een waarschuwing voor het niet-respecteren van de betalingstermijn van 30 dagen (in het formele contract, terwijl de onderneming in de praktijk wel binnen de 30 dagen betaalde) en het hanteren van een kennelijk onevenredige schadevergoedingsclausule (wat geen inbreuk is op de UTP-wet, maar van de grijze lijst van de Belgische b2b-wet die ook meegenomen werd in de controle). In 2 andere dossiers werd bij 2 vleesverwerkers ook een inbreuk vastgesteld op de wettelijke betalingstermijn van 30 dagen (waarbij in de praktijk niet binnen de 30 dagen betaald werd) en is de handhaving lopende. In het laatste openstaande dossier is het onderzoek nog lopende.

Het dossier dat in 2022 geïnitieerd werd op eigen initiatief in de retailsector, werd in 2023 afgesloten zonder verder gevolg na consultatie van de buitenlandse UTP-handhavingsautoriteiten van de lidstaat waar de betrokken leveranciers zich bevonden. Op het moment van de controle vielen slechts 2 overeenkomsten mogelijk binnen het toepassingsgebied van de UTP-richtlijn en was er nog de overgangperiode voor bestaande overeenkomsten. Uit verder onderzoek met behulp van de buitenlandse UTP-handhavingsautoriteiten bleken deze overeenkomsten uiteindelijk niet binnen het materieel toepassingsgebied van de UTP-richtlijn te vallen omdat de omzet van de leverancier de drempel van 350 miljoen euro bleek te overtreffen of omdat het geen verkoop van "landbouw- en voedingsproducten" betrof.

4. Evaluatie

De Algemene Directie Economische Inspectie is er zich terdege van bewust dat oneerlijke handelspraktijken in de hele voedselvoorzieningsketen voorkomen. Het lijkt er echter op dat leveranciers van landbouwproducten en levensmiddelen terughoudend zijn om een klacht in te dienen bij de Algemene Directie Economische Inspectie, omdat zij een of andere vorm van vergelding van de afnemer vrezen en hun duurzame en toekomstige relatie niet in gevaar willen brengen ("angstfactor").

Om die reden zal de Algemene Directie Economische Inspectie ook in 2024 verder controles op eigen initiatief uitvoeren voor de UTP-wet en deze intensifiëren.

Tot op heden heeft de Algemene Directie Economische Inspectie ook geen kennis van enige rechtspraak met betrekking tot de UTP-wet.

Uiterlijk op 1 december 2024 evalueren de ministers bevoegd voor Economie, Middenstand en Landbouw, de toepassing van de Belgische UTP-wet. Een evaluatieverslag wordt voorgelegd aan de Kamer van volksvertegenwoordigers. In 2025 zal op Europees niveau ook de UTP-richtlijn geëvalueerd worden.

Naar aanleiding van de actuele crisis in de landbouwsector, wordt momenteel onderzocht welke wetgevende wijzigingen op kortere termijn mogelijk zijn.

De Algemene Directie Economische Inspectie verwelkomt dan ook iedere input ter zake op het e-mailadres utp.agrifoodchain@economie.fgov.be, zowel wat betreft de controles als wat betreft de evaluatie van de UTP-wetgeving.

FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnummer: 0314.595.348
economie.fgov.be